Ч. 104. (9.664) Львів, пятниця 10 мая (27 цвітня ст ст.) 1918. Рік XXXIX.

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., II. пов.
Конто почт. щадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Число телефону 566.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 5·— К.
чвертьрічно . . . . 15·— „
піврічно . . . . . 29·— „
цілорічно . . . . . 56·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . . 4·— К.
чвертьрічно . . . . 12·— „
піврічно . . . . . 23·— „
цілорічно . . . . . 44·— „
в Німеччині:
піврічно . . . . . 28·— М.
цілорічно . . . . . 56·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Редакційні, дописмові і адміністраційні оголошення по 60 с., з доплатою 1 К., з доплатою 1·50, з доплатою 2 К. Найменший 2 К. Оголошення дрібні по кількох колумнах. Оголошення на кубрику і дрібні оголошення.
Постійні оголошення по договорі.
Одна правильна колюмна у Львові 18 с., на провінції 30 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Гетьманська власть.

Львів, 9. мая 1918.

Українська Центральна Рада утворила ся волею українського народу, висловленою на всеукраїнських з'їздах селян, робітників і жовнірів, і вважала своєю головною задачею передати свою власть знов у руки народу на Установчих Зборах. Таким чином власть Центральної Ради опирала ся на основі народовластва, була власть українського народу в українській державі.

Власть гетьмана Скоропадського утворила ся волею великих земельних власників, якій дала силу Німеччина. Отже ся власть є властю не українським народом.

Зміст гетьманської власти означає його „Грамота до всего українського народу" з доданими до неї „Законами про тимчасовий державний устрій України".

Сим актом гетьман присвоїв собі права абсолютного монарха, від якого ріжнить ся тим, що в згаданім акті нічого не сказано, чи власть гетьмана дідична, чи тільки довертна, чи як-небудь инакше обмежена що до часу. І се звичка кождого узурпатора, що він, присвоюючи собі власть, про часову обмеженість чи необмеженість своєї власти не говорить, сподіваючи ся силою факту закріпити ту власть за собою і своїми нащадками. Так робить і гетьман Скоропадський.

Правда, він обіцює скликане сойму. Але зовсім не говорить, що той сойм має бути конституантою. А його міністер Василенко заповідає, що „положення о сеймѣ" має виробити той кабінет, який буде приготовляти скликане сойму; значить, сойм буде заздалегідь накинені границі компетенції.

З сього всего треба вивести, що Скоропадський думає про монархічну власть, тільки з тактичних причин поки-що сього не говорить.

Коли буде скликаний сойм, се залежить від волі гетьмана. Його міністер запевняє, що „найскорше". Та сам Скоропадський в своїй першій гетьманській розмові з представниками преси зовсім не виявляв поспіху. Зрештою „як найскорше" може бути ріжне.

В кождім разі поки-що Скоропадський являть ся абсолютним володарем. Правно ся основа його абсолютної власти.

Його „закони про тимчасовий державний устрій України", се копія основних законів царської імперії. Сього — думаємо — вистане для характеристики гетьманських „основних законів". Зокрема звернено уваги на уступи про „права і обовязки українських козаків і громадян". Кожда постанова сього уступу вказує на закони, які означують ті права і обовязки. Так само гетьман каже, що буде „стояти на сторожі порядку і законности". Про які закони, про яку законність тут може бути мова? Про закони Центральної Ради очевидно ні. Своїх законів гетьман ще не видав. Остають ся закони царської імперії, яких очевидно гетьман думає держати ся, на скільки не вийде своїх власних законів і розпорядків. Се виказує і з духа і з тексту грамоти гетьмана.

Стоячи на становищи „законности" в розумію в часу царської імперії, гетьман займає становище царського правління в земельній справі. Його грамота зносить усі закони й розпорядки Центральної Ради та її правительства; замість того гетьман обіцює „приняти міри по відчуженю земель по дійсній їх вартости від великих власників для наділеня земельними участками малоземельних хліборобів". Що се значить? Якась частинна парцеляція великої земельної власности. Хто знає відносини і настрої українського села, той буде знати ціну такій „земельній реформі". Революція проголосила і здійснила принцип, що земля має належати виключно до тих, що обробляють її власними руками. Се значить, що ніхто не може мати землі більше, ніж її може обробити, що земля понад сю означену норму мусить бути сконфіскована в користь селянства. Сей принцип — повторяємо — революція не тільки проголосила, але й здійснила. На Україні нема вже поміщиків: їх землю розділили між себе селяни, — розділили і обробили. І нема такої сили, яка заставила би селянина віддати ту землю назад поміщикам.

Земельне питане, се гріб для гетьманської власти Скоропадського і кождої иншої, яка захотіла би привернути на Україні велику земельну власність. Чи селянин має дістати землю даром чи за оплату, чи на приватну власність, на ужитковане або на спільне оброблюване, се проблеми, які вимагають ще рішеня; але що велика земельна власність на Україні перестала істнувати, се вже рішене.

В такій молодій, нескомсолідованій державі, як Україна, ідея твердої, абсолютної власти може видавати ся найдоцільнійшою в цїли укріпленя держави. Революційні органи власти є до певної міри також абсолютними: оперши ся на волю народу, проявлену революційним вибухом, вони виконують власть з поминенем тих форм, які аберігають ся в упорядкованій конституційній державі.

Одначе моральне оправдане може мати ідея твердої, абсолютної власти тільки тоді, коли вона лежить в інтересі народу. Аналіза походжения і основ гетьманської власти Скоропадського сього морального оправдання не виказує.

Коли-б йому вдало ся осягнути тверду, абсолютну власть, то се була би власть зросійщеної верстви поміщиків над українським народом у політиці внутрішній і власть тих, хто признав гетьмана і дає йому вказівки, у політиці заграничній.

Така власть не лежить в інтересі української державности.

Проти гетьманської власти.

Львів, 9. мая 1918.

„Переворот відбув ся спокійно", „за Радою ніхто не упімнув ся" — такі відомости шарить преса Відня і Берліна.

Ми вже вчера скарактеризували той „супокій", де цілий Київ був обставлений гарматами, звернеными на місто.

Нині подаємо ряд ухвал, які являють ся висловом волі ширших народних мас.

Очевидно, ті ухвали, се тільки кинене з того моря, яке тепер бурлить на Україні проти гетьманської власти

Зїзд представників губернських земств України проти гетьманства Скоропадського.

В днях 30. цвітня і 1. мая радив у Київі з'їзд представників губернських земств України, який означив своє становище супроти перевороту отсею революцією:

„Скликаний для розвязання чергових справ фінансово-економічного та культурно-просвітного житя України З'їзд представників губернських земств Української Народної Республики не може бути німим свідком безоглядних експериментів в будованю української держави і піднимає в сій справі свій голос.

Земства України вважають необхідним заявити, що в будованю держави повинен бути непорушений головний здобуток революції, принцип народоправства, що найшов своє здійснене в істнуючому виборному законі до органів Народнього Самоурядованя. Сей принцип пустив глибокі корені в житє українського народу, зміцнив самоурядоване і саму українську Державу і не може бути потушений ніякою владою, ніякою силою, відки-б вона не йшла, крім волі самого народу, висловленої в Українських Установчих Зборах, вибраних на підставі загального, прямого, рівного, тайного і пропорціонального голосованя. Тому з'їзд народних самоурядовань мусить зазначити, що нарушене того принципу, а тим більше в інтересах відновленя великої земельної власности, викличе вибух народного гніву, поведе до пролитя моря народної крови, внесе в народні маси повну деворгаїзацію і дезорієнтацію, приведе Україну до фінансово-економічної і національно-політичної руїни, що загрожує повною загибелю нашій Державі.

Маючи перед собою факт державного перевороту на Україні, переведеного нечисленною купкою зденацоналізованих і чужих по національности українському народови поміщиків та реакційних елементів під охороною чужоземної сили в інтересах передачі політичної власти до рук великих земельних власників, З'їзд заявляє, що така зміна влади не тільки не допоможе організації нормального житя, а внесе в нього нові конфлікти, нові ускладненя, наслідком яких можуть бути страшні потрясеня: нова братовбійча горожанська війна.

Україна в такім разі не тільки не зможе виконати взяті на себе зобовязаня перед центральними державами, але сам український нарід, замість прихильного та дружного відношеня до них, стане дивити ся на них як на ворогів, що принесли замість мира й спокою у наш край заколот і насильство.

Бажаючи мира та спокою нашій державі, дбаючи про те, щоб приязні відносини з центральними державами послужили на користь обох сторін, представники земства України звертають ся до німецького народу, власть якого не досить поінформована через одностороннє освітлене, і вважають своїм обовязком попередити його про те становище, яке утворить ся на Україні наслідком того політичного експерименту, що за допомогою німецької влади запав на Україні".

Сю резолюцію ухвалено післати через дипльоматичних представників в парляменти німецький та австрійський.

Постанова Українського З'їзду Київщини про сучасний момент.

Український Національний З'їзд Київщини, який складений із представників трудового селянства, обраних на сельських волосних загальних сходах і місцевими українськими організаціями як Селянськими Спілками, Кооперативами, Просвітами і другими, визнає, що найвисшою владою на Україні являть ся Українська Центральна Рада, обрана усім трудовим населенем України і її Народне Міністерство, яким зїзд висловлює у теперішньому складі повне довірє і всіми силами піддержує і буде підтримувати в будуванні і закріпленні самостійної Української Народної Республики.

Дознавшись про події в Київі 28. цвітня, а саме про трус в Українському Парляменті і арешти у ньому народних міністрів німецькими властями, 5-й Український Національний З'їзд Київщини висловлює своє обурене і протест проти такої зневаги Українського Самостійного Народу в нашім парляменту Української Центральної Ради і просить Український Уряд вжити заходів перед німецьким правительством і парляментом в Берліні, щоби не могли більше повторати ся подібні порушеня принципів Української Державности і лічить, що справа повинна бути розслідувана і щоби виновники понесли заслужену кару.

5-й Український Національний З'їзд Київщини провідавшись про те, що відбуваючий ся в Київі з'їзд великих землевласників, котрий нічого не має спільного з трудовим українським

населенем, обрав по уличним чуткам якогось гетьмана, вбачає в сьому порушенє Української Народної Републики і вимагає від Українського Уряду віддати повинних в державній зрадї до відповідного суду.

Позаяк Українська Центральна Рада в інтересах трудового населеня України заключила мир з центральними державами і їх союзниками, ввійшла з ними в добросусідські зносини, які повинні принести користь і спокій Україні,— 5-й Український Національний З'їзд закликає все трудове населенє України всїми засобами допомогти Українському Урядови виконати взяті на себе договором обовязки і рівночасно вимагаємо, щоби народи і уряди центральних держав і їх союзники подбали про виконанє обовязків мирного договору з їх сторони і не втручались в ніякі внутрішні справи Української Народної Републики.

Резолюція про земельне питанє.

Обговоривши земельну справу на Україні в звязку з сучасним моментом, 5-й Український Національний З'їзд Київщини і представників Волинського Губерніяльного З'їзду постановив:

„Земля в звязку з законом Центральної Ради від 18. січня 1918 року переходить до рук трудового народу.

За землю селянство вносить в державну казну одноразовий податок на будованє Української Народної Републики".

Резолюція ся має проводитись в житє тільки нашими народними міністрами.

Протест виконавчого центрального комітету всїх співробітників всїх міністерств Української Народної Републики.

Ми, представники співробітників усїх Міністерств Української Народної Републики, обговоривши на свойому засїданні дня 2. мая 1918 року сучасну політичну ситуацію на Україні, рішили звернути увагу Вашої Ексцеленції на слїдуюче:

I) Державний переворот в стороку соціяльно політичної реакції на Україні, що став ся дня 29. цвітня 1918 року, а якому німецькі політично-військові чинники не тільки сприяли, але й активно допомагали, грозить великою економічною катастрофою і політичною анархією.

II) Нова влада, піддержувана німецькими військовими кругами на Україні, що спирасть ся на їх збройну силу й шукає симпатій у чужих й ворожих Українській Народній Державі кругах, грозить національно громадянською війною.

III) Наші українські партії ставлять ся до нового уряду негативно, бо він утворив ся помимо народа, а співробітники міністерств згармонізують своє становище з рішенєм національних українських партій в сїй справі.

Підготовлене скликаня державного сойму на Україні.

Львів, 9. мая 1918.

В поданій нами вчера розмові М. Василенко сказав:

„Теперішний кабінет носить переходовий характер. Одною з головних його задач є підготовленє скликаня державного сойму (парляменту). Сей сойм установить уже правильний парляментарний лад на Україні і видасть тверді основні закони. Закони, установлені першою грамотою гетьмана, будуть обовязувати тільки до скликаня державного сойму; їх задача — ввести діяльність гетьмана в означені законні рами. Вироблене постанов про сойм („положеній о сейм") і нового виборчого закона є задачею найблизшої діяльности правительства. Для сеї роботи будуть запрошені визначні спеціялісти державного права.

Київський переворот і українські соціялісти-революціонери

Поклик „Боротьби".

Львів, 9. мая 1918.

Орган Центрального Комітету української партії соціялістів-революціонерів „Боротьба" в ч. 54 з 30. цвітня містить на вступі великими буквами отсей поклик:

„З'їзд хліборобів-власників замахнув ся на революцію і на республіку! Куркулї хочуть накинути петлю на трудовий народ!

Геть панів і підпанків! Нехай живе революція!

Далї йде отся передовиця:

„Нехай свята тривога пройме серця всїх робітників і селян України!

На революцію, на народний уряд Української Републики робить ся замах! Підняли руку на права селянства і робітництва контрреволюційне російське офіцерство і панство-поміщики на чолї із народним зрадником Скоропадським, котрого чорні сили хочуть проголосити гетьманом!

До панів приєднались одурені селяни дрібні землевласники!

Вороги народу заручили ся допомогою частини військового командуваня союзних України держав. Революція в небезпеці!

Але революція повинна жити, повинна перемогти. Зараз українською демократією ведеть ся рішуча боротьба за права народу.

Селянство і робітництво повинно прийти на допомогу оборонцям його права!

До боротьби!

За землю і волю!

Організуйтесь!

Готуйтесь до рішучого бою!

Чекайте гасла, чекайте заклику, але не підайтесь на провокацію.

Земля — народу!

Народу — воля!

Нехай живе революція!"

Закрите „Боротьби".

Як доносить київське „Відродженє" з 3. с. м., до редакції „Боротьби", явила ся 1. с. м. німецька варта і заявила, що газета закриваєть ся на все. Варта не дозволила зібрати навіть адміністраційних книг.

З промови Бориса Мартоса.

На засїданю Центральної Ради 28. цвітня.

Львів, 9. мая 1918.

В дебаті над розпорядком ген. Айхгорна про німецькі полеві суди на Україні б. міністер земельних справ Борис Мартос (укр. с.-д.) між ин. сказав:

„Тут мало буде домагати ся від німецького правительства негайного усуненя Айхгорна, а треба домагатись, щоби було видане приказ усьому німецькому військовому командованю не втручатись у наші внутрішні справи.

Може тоді не буде Центральної Ради, може навіть нас не буде, але для нас важнійше й ми навіть бажаємо, щоби красше її вовсім не було, ніж вона має стати тим, чим став бесарабський „Сфатул-Церій".

До сього всего привела політика нашого міністерства закордонних справ, яке не подбало про те, щоби заключити з німецьким правительством докладні умови про права й обовязки німецького війска на Україні. У тій телеграмі німецького канцлера, на яку посилав ся вчера наш міністер закордонних справ, навіть не зазначено ясно, в яких відносинах із нашими властями має бути німецьке командуванє.

Так далї не повинно бути. Треба домагатись ясного офіціяльного визначеня отсунків між німецьким війском і нашими властями. Коли ж німецьке правительство на се не згодить ся, то красше нам бути Бельгією, ніж приєднаною до Румунії Бесарабією...

Отже нехай вони добре розважать про те, чи красше їм прислухатись до чийогось голосу, чи до нашого, який є голосом народу українського.

5—12 мая

Памятайте про збірку на цїли Митрополичого Комітету Ратункового.

1633 1-3

Туреччина за згодою осередних держав анектує Крим!

Відкликане українських військ з Криму. — Турецьке війско в Севастополі.

(Ф. К.) *Відень, 7. мая 1918.*

Після Холмщини і Бесарабії — Крим! Після ампутації на заході і південнім заході — ампутація на півдні. Ампутація тим болючійша, що позбавляє Україну одиноко бази для її воєнної фльоти — Севастополя, що позбавляє її тим самим й самої воєнної фльоти, а позбавляючи воєнної фльоти — підтинає в корінї й торговельну. Ще робить Чорне море з українським — замкненим турецьким. Ампутація тим терпіснїйша своєю противприродністю (подумайте тільки: Італія анектує Істрію з Полею!), що нарешті вістї про неї не хотїли ся просто дати вірити. Та дуже скоро наспіли вісти офіціяльні, які в повній осмові потверджали те, про що відомляла перша вістка.

І так Україна має втратити Крим. Чи погодить ся з тим, чи може погодити ся з тим український нарід, хоч би навіть хвалено й числити ся з доконаним фактом? Відповідь може бути тільки одна: ніколи!

Нижше подаємо вісти, які принесла в сїй справі найновійші часописи.

І так київське „Відродженє" з 28. цвітня перше принесло отсю вістку:

Анексія Криму.

„Ми довідались із певних жерел, що одна з дружних нам держав, згідно мирному договорови в Берестї, заняла кретенції на Крим. Через те саме український уряд зайшов непотрібним на далї держати свої війска в Криму."

Офіціяльне повідомлене українського генерального штабу про відкликане українських війск з Криму.

Київські часописи приносять отсї офіціяльні повідомленя українського генерального штабу:

27. цвітня: По політичним обставинам частям запорожської бригади приказано затримати Кримський півострів і відійти до стації Джанкой.

28. цвітня: Відділови отамана Матіяш приказано відійти до Перекопу.

Турецька фльота в Севастополі.

Віденські часописи з 5. мая приносять отсей комунікат турецької головної квитери з 4. мая:

„Німецькі війска заняли 1. мая Севастополь і найшли там дуже значну часть російської чорноморської фльоти: Лінійні кораблї, канонерки, відводні лодки, а також торговельні кораблї.

„Султан Явуз Селім" і „Гамідіє", а також кілька наших торпедовців після тяжкої, одначе щасливо відбутої їзди через поле мін прибули 2. с. м. вечером до Севастополя."

Ухвали польського Кола.

В обороні польської армії на Україні — Питанє поділу Галичини. — Внесок Лєвинштайна в справі партійного перевиру в парляменті відкинений Німцями.

Львів, 9 мая 1918.

На засїданю польського кола д. 7. мая покінчено довірочну політичну дискусію і приступлено до голосованя над зголошеними в дискусії внесенями. Приняте такі внесеня:

Засїданє кола у Львові. Внесенє п. Вітоса: Президія кола скличе нараду кола до Львова вкрай не одержаню відповіди від міністра заграничних справ, в цїли переведеня політичної дискусії і вибору президії кола.

Становище осередних держав супроти польської армії. Внесенє п. Тетмаєра: В пересвідченю, що утворенє власної польської армії є одною з головних основ сильної організації незалежної польської держави і що як опінїя цїлого народу так і політичні огляди домагають ся ужитя істнуючих уже зв'язків польської оружної сили для організації сеї армії, коло польське вискаує надію, що осередні держави вживуть супроти польських формацій на Білій Руси й на Україні такого відношенє, яке відповідає їх цїлям і політиці супроти польської держави.

Польське коло супроти Відня. Внесенє п. Тертіна: 1) Коло приймає до відомости на звіт президії. 2) Коло, вібрене вперше після останньої промови Черніна, який нанів кривавих жертв, що їх понесли польські війска в обороні границь монархії на сході й не згадав, помимо повсім Поляків в почерез обороняючої цїлости держави, зискаує інша сього свого більше обурене. 3) В приреченю заявить, що буде супроти Поляків держати ся тої самої політики, яку він місяр Франц Йосиф I, надрав

ческе коло гарантію, що поділ Галичини, який було просто негацією політики помершого цісаря, є виключений. Супроти поголосок про приготовлюване правительством поділу краю польске коло стверджує, що подібні проби були би насильством завданим торжественому приреченю цісаря, і взиває президію, щоби в тій справі зажадало від правительства категоричної і ясної відповіди. 4) Коло затверджує становище президії на засіданю голов парляментарних клюбів супроти довершеного правительством відложеня державної Ради і протестує проти кождої акції правительства, яка мала би на цілі хочби тільки тимчасове відложенє парляменту, як проти замаху на конституційні права населеня.

На засіданю коло д. 8. мая поставив нес. Левенштайн внесенє в тім змислі. Щоби довести до скоординованя відносин в парляменті, котре через покликане вічним не зобовязаного правительства повинні дістали заняруку перемиреня так, щоби аж до закінченя війни було умовлене полагоджене біжучих справ та щоби національности не мусіли через те зрікати ся свого принципіяльного становища супротив питаня внутрішної перебудови держави по війні. Коло поручило президії порозуміти ся в тій справі з усіми партіями. П. Левенштайн конферував тому з головою німецького національного союза, який одначе заявив, що внесенє не надасть ся до дискусії, бо воно звязало би руки Німцям, а за те дало би повну свободу діяльности Славянам. Супроти сього передало коло внесенє п. Левенштайна президії до полагодженя, що рівнасть ся просто відкиненю.

Протест Чехів і південних Славян проти поділу на округи.

Відень, 8. мая 1918.

Чеські і південно-славянські посли ухвалили на вчерашнім спільнім засіданю такий протест:

В хвилі, коли абсолютистичним рішенєм правительства д-ра Зайдлера відложено парляментарне проти волі його більшости, в хвилі, коли приготовляють ся далекосяглі зміни в конституційнім устрою понад голову і волю інтересованих народів, зійшов ся чеський союз і південно-славянський клюб на спільне засіданє, щоби в імени цілого чеського і південно-славянського народу без ріжниці на партії піднести солідарно отсей протест:

„Посли протестують з найбільшим обуренєм проти всяких спроб правительства переводити нове управильненє давно пережитого і народами не признаного конституційного лаку хорошого розпорядку, без участи наших народів і проти них. Вони протестують тим рішучійше, бо се має стати ся з розмислом наслідком одностороннеї акції, а саме через плянований поділ на округи в Чехії проти свобідного розвитку чеського народу і рівнорядно з тим проти розвитку південно-славянського народу. Вони висказують своє розворушенє з сего приводу, що правительство важить ся на все те в найтяжших моментах світової війни і що воно на ніщо домагати ся самоозначенє народів і за політичну самостійність відповідає абсолютистичним октроя, яке не дає нам довго сталого мира, не дає спромоги мирного співжитя народів, тільки є початком таких боротьб, яких дотепер ще нікоди не було і які можуть йти далеко дальше, як се автори октроя самі собі представляють."

Вони констатують далі, що се зловане право над нашими народами має поповнити ся в хвилі, коли найширші круги нашого народу на безпримірній недостачі серед війни, якій не видно кінця, і по повній невдачі політики в справі виживленя стоять перед правдивою голодовою катастрофою. Тому підносимо важке обвинєнє, що в часі, в якім нема ніякої потіхи, серед непевности, що станесь завтра, безчисленні соціяльні і господарські терпіня збільшають ся на політичними, національними і кривдо-державними.

Новий кабінет Векерле.

БУДАПЕШТ, 9 мая (Ткб). Нинішнє число урядової газети містить відручне письмо цісаря до угорського президента міністрів д-ра Векерле, яким іменує гр. Андаря Зіхі міністром війни, д-ра Поповича міністром фінансів, Стоянія міністром торговлі, гр. Шеренія міністром рільництва, ген. Сурмая міністром гонведів, д-ра Ушельмінцера міністром без портфеля для Хорватії, Сляворії і Дальмації, ин. Вінклігрена міністром без портфеля, гр. Іоана Зіні міністром віроісповідань і просвіти, д-ра Терія міністром сільського хозяйства.

В відручнім письмі цісаря до д-ра Векерле, данім в Будені 5. с. м., яким іменував його президентом міністрів, висказує цісар своє бажанє, аби новому кабінетови удало ся перевести цілковито свою програму і розширити виборче право, і уповажнює його перевести нові вибори на випадок, колиб се йому не вдало ся.

Промова Буряна в Будапешті.

БУДАПЕШТ 8. мая (Ткб). Міністер заграничних справ бар. Буриан прибув нині в полудне в дорозі з Букарешту до Будапешту. В імени депутації міста привитав його наабурмістр Барці, висказуючи радість з приводу заключеня мира з Румунією.

Дякуючи за привіт, зазначив бар. Буриан, що протягом недовгого часу вдало ся осередним державам заключити вже третий мировий договір. Наслідком сього на цілім сході є покінчена війна. Особливо останний договір має для монархії велике значінє, забезпечуючи її східні границі перед новими нападами. Верхи Карпат сповнять тепер своє завданє. Дикий напад з 1916 р. вже не буде могти повторити ся. Міністер висказав бажанє, щоби букарештенський мир довів до загальних мирових переговорів, що є бажанєм не тільки його й народів монархії, але й монарха, який старає ся використати всякі можливости мира. І нині є його рішучим бажанєм довести до чесного мира з всіми противниками. Використовуємо всі нагоди, які могли-б довести до покінченя війни. Поки-що стоїмо сильно далі, держучи в одній руці меч, в другій оливну галузку мира. Оливна галузка є цілю, меч — дорогою до неї.

Мировий договір з Румунією.

Львів, 9. мая 1918.

Дня 7. мая підписали в Букарешті відпоручники почвірного союза і представники Румунії мировий договір, яким заявляють обі сторони, що кінчаючи війну бажають жити з собою на будуче в мирі і приязни. Постанови мирового договору в головному такі самі як зміст прелімінарного мира з 5. марта 1918 р. в Буфтеа.

Букарештенським миром обовязує ся Румунія ту часть Добруджі, яку вона одержала в 1913 р. Північну часть Добруджі відступає Румунія державам почвірного союза. Границею між тою відступленою областю і Румунією буде долина Дунаю. Союзні держави обовязують ся подбати, щоб Румунія одержала забезпечене торговельної дороги до Чорного моря через Чернаводу і Констанцу. Румунія згоджує ся теж на спростоване границі в хосен Австро-Угорщини, яке означено на окремій, долученій до договору карті. Мешканцям відступлених територій буде оставлена свобода приняти нове горожанство, або вийти з тих областий. Обі сторони зрікають ся воєнного відшкодовання.

Область румунської держави, занята військами почвірного союза, буде опорожнена що йно нізнійше в речинци, який буде означений обома сторонами. Число окупаційних військ не буде перестукати сили шести дивізій. До часу ратифікації мира буде задержана управа окупаційних властий. Зелізниці, почта і телеграф лишають ся не дальше у військовій управі почвірного союза. Румунські суди в засиді перебирають судівництво в занятій области, одмак союзні війски задержують судівництво що до осіб приналежних до окупаційної армії і в справах карних, якими нарушено приказ військової управи, або які вимірені проти неї.

Право реквізиції в занятій области обмежене тільки на збіже, стручкові овочі, пашу, вовну, худобу, мясо, дерево, нафту і нафтові вироби.

Від часу ратифікації мира кошти удержання окупаційних військ буде поносити Румунія. Ті видатки, які понесли союзні держави на публичні роботи будуть їм повернені Румунією.

Сеним уступом мирового договору обовязує ся Румунія окремим указом завести рівноправність для всіх віроісповідань, а саме признати римо-католицькому, греко-католицькому, протестантському, магометанському і жидівському віроісповіданю ту саму правну охорону і тіж самі права, що їх має румунська православна церква. З окрема кожде із згаданих віроісповідань буде мати право удержувати свої школи.

Ратифікація мира має наступити можливо найскорше у Відни.

Війна з Італією.

ВІДЕНЬ, 8. мая (Ткб). Урядово:

Гарматний огонь був тільки місцями жвавійший. На схід від Кано Сіле в кітині Лягі на Монте Пертіка і на південнім сконі Монте Алессі відперто ворожі стежні відділи.

На заході.

БЕРЛІН, 8. мая (Вольф). Урядово:

На південь від каналу Nieuport з успішній розвідці полонили ми Бельгійців. На Фляндрійськім боєвищи і над рікою Лі відбила гарматня діяльність на горі Кеммель, також під Вайєсі і на захід від сеї місцевости. В боротьбах на передполях на боєвищи над Соммою полонено Англійців і Французів. По обох боках дороги Corbie-Bray пішов неприятель приступом на наші становища по сильнім міновім приготованю. Його вайто з наш успішний огонь. На південь від дороги наступав неприятель кілька разів протягом ночи. В протинаступі відкинули ми неприятеля. Сильна огнева діяльність вдержала ся над потоком Лі і на західнім березі Авре. — З инших боєвищ нічого нового.

НОВИНКИ.

Львів, 9. мая. 1918.

— **Українське студентство Київа до Грушевського.** Київське „Відродженя" містить отсей лист українського студентства Київа до голови Укр. Центр. Ради з д. 29. цвітня: „Вельмишановний Пане Професоре! На думках українського студентства гостро відбились події вчорашнього дня. Певно Ви ще гостріше переживаєте їх. Тому ми, об'єднані Ради Студентів Унів. Св. Володимира, Укр. Нар. Університету та Вищих Жіночих Курсів, бажаємо Вам, дорогий професоре, сил і невломної волі, щоби з найменшою втратою коштовного здоровя пережили Ви сучасну кризу держави.

Голова об'єднаних Рад В. Ярославов".

— **Уклін нельмо студентство за українізацію вищих шкіл.** Українське студентство всіх вищих шкіл м. Київа на вічі, що відбулось 27. цвітня б. р. винесло таку резолюцію: 1) Загальне зібраня всього українського студентства м. Київа настоює на повній українізації всіх вищих шкіл України, зокрема відносно університету св. Володимира, студентство домагає ся зачинення його, як осередка русифікації з кінцем біжучого академичного року.

2) Утворення Українського державного університету повинно йти шляхом державности Українському Народньому Університетови з осени цього року, з залишанням за ним помешкання та майна університету св. Володимира.

3) У склад студентів Українського Державного Університету переходять теперішні слухачі Українського Народнього Університету.

4) Наукові сили Українського Державного Університету повинні складати ся лише з людий, які щиро бажають працювати на користь української культури.

5) За національними меншостями лишаєть ся право мати свої катедри при Державному Університетови.

6) З огляду на широку ворожу агітацію російського студентства і на хибне тлумачення деяких постанов комісії по утворенню Українського Державного Університету, Міністерство Освіти повинно зазначити ясно своє відношення до цієї справи.

— **Добрий — добрий для Німців.** Справа знесення Доброго, яка нібито дала ген. Айгорнова привід до видання розпорядку про німецькі полеві суди на Україні, ще не вияснена як слід тай при теперішних обставинах не може бути вияснена, бо будуть її вияснити так, як треба для „політики". В одним листі зза кордону пишуть нам, що Добрий і знак тому, бо так було треба для „політики". Коли „політика" осягнула своє і Скоропадський став гетьманом, Добрий знайшов ся цілий і здоровий у Харкові. Чому Добрий заслужив собі на таку опіку Німців, про се пише Київське „Відродженя": „Добрий вкрав за 25 міл. рублів цукроварню одній завприязненій державі і тим чином зрадив інтереси української держави. За Добрим розшибались Німці і його викрадення мотивували всі свої брутальні поступки. Добрий є жид і був одним із німецької передньої сторожі на Землях Української Народної Республики".

— **Дмісія міністра Жельгера.** У відручнім письмі цісаря до президента міністрів д-ра Зайдлера і словінського міністра без теки д-ра Жельгера, звільнив цісар сего останнього зі становища міністра на його просьбу, висказав йому подяку і признанє і застерігаючи собі ужити його в будуччині, надав йому ордер зелізної корони першої кляси з увільненєм від такси.

— **Число виданих вісти ще не замкнене.** Агенція Ависа донесить 7. с. м., що Нікарагуа видала війну осередним державам і заявила свою солідарність зі Зареченними Державами та иншими американськими республиками.

Субскрибуйте акції Українського Банку!

„Український Банк" основуєть ся акційним капіталом трех міліонів корон, розділених на 7.500 акцій, кожда акція по 400 корон.

Головним завданем „Українського Банку" є: 1) придбанє селянському населеню землі, лісів і пасовиск дорогою маркетациї більших земельних посїлостий і взагалі піднесенє рільничого господарства, та 2) поширенє промислу у всіх його галузях, модернізацїя господарсько промислових підприємств та торговлї.

Акції „Українського Банку" приносять посідачеви дохід у виді дивіденди. Акції є корисною і безпечною льокацією капіталу; їх можна продати або дістати на їх заставу новичку. Для кредитових товариств і заробково-господарських стоваришень акції є дуже догідним способом льокації резервових фондів.

Посіданє пятьох акцій „Українського Банку" дає посідачеви голос на загальних зборах акціонарів (членів Банку). Акціонарі, що посідають менше ніж пять акцій, можуть лучити ся між собою для установленя спільного повновласника до участи в загальних зборах акціонарів.

Хто хоче стати членом „Українського Банку", нехай негайно перешле правильно виповнене зголошенє і відповідну кватту, а се по 400 корон за акцію, а кромі того на безпосередну належитість по 4 кор. і на кошти конфекції по 4 кор., разом проте за кожду акцію по 408 корон на адресу: Товариство взаїмного кредиту „Дністер" у Львові, ул. Руська ч. 20, вкладкова книжка ч. 11.200.

Повний проспект, зголошенє і почтові складанки висилають ся на жаданє.

Комітет основателів „Українського Банку".

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, 10, мая 1918.

Нині: греко кат.: Симеона мч. — римо-кат.: Ізидора

Завтра: греко-кат.: Максима і Яв. — римо-кат. Адольфа.

| Світової слави цирк Вальдезена вже прибув. Премієра гальової вистави в пятницю 10. мая в кінї Коперник.

| Загальні збори товариства „Українська Бесїда у Львові" відбудуть ся дня 25. мая 1918 р. о год. 6. вечером, в кімнатах товариства (ул. Костюшка ч. 1 а) Дневний порядок: 1. Відчитанє протоколу посїданя загальних зборів. 2. Звіти членів уступаючого виділу. 3. Звіт контрольної комісії. 4. Вибір нового виділу і контрольної комісії. 5. Внесеня і інтерпеляції. — За виділ: Іван Кокорудз, голова. Д-р Володимир Пежанський, секретар.

| Запрошенє. Отсим маємо честь запросити Вашу Всечесність враз з родиною і П. Т. українську суспільність на посвяченє площі під будову церкви, яке відбудеть ся на дни 12. мая с. р. се є в Томину неділю а в разї непогоди в слїдуючу неділю (Мироносиць). — Комітет будови церкви св. Володимира, Городецького передмістя на Богданівці. 1032 2—3

| Краєвий шкільний з'їзд відбудеть ся у Львові дня 20. мая 1918 року в салї „Сокола Батька", при вулици Руській, дім „Дністра", о годині 10 перед полуд. із слїдуючим дневним порядком: 1. Отворенє зборів. 2. Вибір президії. 3. Звіт з діяльности від 1. грудня 1913 до 1. мая 1918. 4. Дискусія над звітами. 5. Звіт контрольної комісії і уділенє абсолюторії. 6. Відношенє КШС. до УПТ. і Культурної Ради і рішенє в тих справах. 7. Вибір тіснїйшого комітету. 8. Інтерпеляції і внесеня (після § 32 регуляміну). В з'їзді беруть участь: А) Зі Львова: I. Члени ширшого та тіснїйшого комітету КШС. II. Всї члени Виділів отсих товариств: 1. Просвіта. 2. У. П. Т. 3. Наукове Тов. ім. Шевченка. 4. Учит. Громада. 5. Взаїмна Поміч учителїв. 6. Укр. Студ. Союз, Культурна Рада. III. По одному делегатови виділів товариств: 1. Жіноча Громада. 2. Кружок катехитів. 3. Тов. св. Петра. 4. Тов. св. Павла. 5. Тов. ім. Петра Могили. 6. Сокіл Батько. 7. Акад. кухня, 8. Тов. Акад. Громада 9. Тов. Основа. 10. Тов. „Сільський Господар". 11. Кружок укр. богословів. IV. По одному делегатови укр. часописий. Б) З краю: I. По одному делегатови філій товариств: 1, Учит. Громада. 2. Просвіта. 3. У. П. Т. 4. Взаїмна Поміч учителїв. 5. Сільський Господар. 6. Укр. Студ. Союз. II. По одному делегатови повітових організацій укр. політ. сторонництв. III. По двох делегатів шкільних комітетів. В) Жертводавці „Рідної Школи", коли зголосять свою участь через місцеві організації. Г) Посли парляментарні і соймові, особливо члени клюбових шкільних комісій. Делегати та жертводавці повинні зголосити свою участь через свої організації та товариства до канцелярії К. Ш. Союза, звідки вишлеть ся карти вступу. Участь в з'їзді просить ся зголосити на кілька день наперед на руки підписаного.— Іван Кивелюк, голова. 1030 2—2

ОДИНОКЕ
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО АСЕКУРАЦІЙНЕ
ВІД ОГНЮ — се
„ДНІСТЕР"
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.
169—7

Відозва

до Всч. ОО. Духовних, Шановних Громадянок і Громадян, Хвальних Товариств і Організацій парохіяльних Комітетів, церковних братств і Урядів громадських, шкільної молодіжи і всеї української суспільности.

Для несеня матеріяльної і моральної помочи українському населеню Галичини, яке так тяжко потерпіло від світової війни, завязав ся Митрополичий Комітет Ратунковий під покровом всіх трох галицьких гр.-кат. Архієреїв.

До спевнення сього завдання Комітет потребує помочи ширшого закалу і гроший. Кому лежить на серці поміч тим нещасливим, що їх війна зруйновала, зволить приступити в члени льокального Комітету складкового і заняти ся збиранем жертв і складок на ціль Комітету.

Високе ц. к. Намісництво у Львові затвердило статут Комітету, а рішенем з д. 4. цвітня 1918. ч. 6540. през. дало дозвіл на збиранє добровільних жертв і складок на його цїли по цїлім нашім краю протягом цїлого світлого тижня т. є. від 5. до 12. мая н. с. 1918.

Льокальні складкові Комітети зволять з покликом на згадане розпорядженє повідомити свої ц. к. Староства про уконституованє і склад Комітету, а після укінченя збірки присвати виказ жертв до М. К. Р. у Львові, ул. Бляхарська ч. 9., а гроші на руки Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10. ч. вкл. кн. 11.000.

Поратувати тих нещасливих, які понесли великі жертви при обороні краю і держави, є нашим християнським, горожанським і народним обовязком. Наш український нарід мусить сам себе поратувати, а помочи треба скорої і щедрої, бо нужда велика, нарід гине від біди, голоду і холоду.

М. К. Р. має надію, що на єго голос відкликне ся кождий, кого війна пощадила; у такій наглій потребі ні одна парохія, ні одна церков, ні одно братство, ні одна читальня, ні одно товариство, ні одна громада, ні одна вкінци Українка та ні оден Українець не відважe своєї щедрої помочи, і щирого поперття. А слези радости і вдячна молитва сиріт, бездомних, голодних, недоїтих, необутих і скитальців нехай стануть за заплату.

Від Митрополичого Комітету Ратункового
У Львові, дня 24. цвітня 1919.
Виконуючий Виділ М. К. Р.
† Др. Боцян Епп. вр. провідник, Гр. Микитюк, за секретаря.
992. 5—5.

НАДІСЛАНЕ

Акушер і лікар жіночих недуг
Д-р ГЕРМЕЛІН
мешкає тепер улиця Ягайлоньска ч. 11. А.
ординує 11—12 і 3—5. XXVIII 1—6

Горальні
бравари, крохмальні, сушарні, цегольні, водні, парові і мотарові горальні, комини, дахівки і т. п.
поручає по найдешевших цінах
М. АЛЬТШТОК
Львів, Браєрівська 5.
XV. 1—1

ОГОЛОШЕНЯ

Гляданю умебльованого покою з електричним або ґазовим світлом. — Зголошеня до Адміністрації „Діла" О. К. 1—3

ГРИСІК відмовлений до житя лиця кваліфікованого на виробленє і виміняне міру, вихит 1.50 К в нужі 3 К. Сіль кухонна виробленє і виміняне сіру 80 с. шихт. Шімонов по житя волосн. Перфумерія. — С. ФЕДЕР. Львів. Сикстуська 7. — Увага: В своїх власних інтересах прошу уважати на фірму і ч. дому 7. 4084 10—7

Хорунжий 27. п. стр. Андрій Філь просить чужинців свою адресу. M. Fil, schweres Art Rgt. 9. Ers. Batterie 2., Wien XI Herderscuule. 1040 1—1

Коси і серпи в найлучшій якости поручає Л. Райх, Львів, Петерсона 1. 1037 2—2

Молода особа маюча при собі пятьлітнього сина пошукує посади. Розуміє ся добре на сільській ґаздівстві, уміє варити, шити, прасовати, не уклиняючи ся з рештою від жаної домашної праці. Винагородженє не вимагане, ходить о утриманє, можна й не є в Америці, котрий в теперішнім часі не може прийти з помочею. 1041 1—2

Куплю дім з горядом в містах Долина або Стрий, найрадше в селї, лебо була стація зелїзнича, або близько неї. Ласкаві зголошеня з поданєм услівий слати під „Вуки" до Адміністрації „Діла". 10 4 3 1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства „Учительська Громада"
відбудуть ся дня 19. мая 1918 в салї кн. І. з. акад. ґімназії у Львові о год. 10. перед пол. з ось-такими порядком дневним:
1. Звіт з діяльности Головного Виділу.
2. Звіт касієра.
3. Дискусія над обома звітами.
4. Уділенє абсолюторії.
5. Вибір нового виділу.
6. Внесеня і дезідерати.
1039 1—1 Виділ.

2К Видавництво „Артистично-Літературні Новинки" 2К
НОВЕЛІ ЕДҐАРА ПО
переклад з анґлійської мови І. Петрушевича.
МОЇ ЛИСТИ
Поезії Вечеслав Щурата.
Ціна по 2 кор.
2К Замовляти в книгарні Ів. Шевченка у Львові. 2К

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ
в ПЕРЕМИШЛІ,
улиця Косцюшка ч. 8.
Принимає і виплачує вкладки щадничі [illegible] в готових урядових. Вкладки зароблюють по 3½%, почислюючи їх від слїдуючого дня по дню [illegible] аж до послїдного дня перед днем відбиранє.
ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці за жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".
Уділяє позичок: а) гіпотечних [illegible] річними амортизаційними ратами на [illegible] 10—45 місяців вибору позичкового; б) на поручительствах, в на векслї. Окрем позичок [illegible] можливо скоро.
Посередничать у закупуванє [illegible] Військом Заведенє кредитовий в Кракові.
Всяких інформацій і друків [illegible] „Руської Щадниці" вул. Косцюшка Народної Дім, І. пов. щоденно безкоштовно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських [illegible]
Після §. 14. устави „Руської Щадниці", затвердженого через п. є. міністерство [illegible] справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" [illegible] ремщики надають ся до покрити [illegible] дицїйних і т. п. капіталів, які [illegible] „Руська Щадниця" пушіпарку обовязку. III. 128—1

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕНКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.